

จักรวาล เจริญทอง. 2564. รายงานผลการดำเนินโครงการธนาคารโรงเรียน เพื่อส่งเสริมความตระหนัก

ในการออม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และทักษะชีวิตและการทำงานของนักเรียน.

ผู้อำนวยการโรงเรียนจันทบูรเบกษาอนุสรณ์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด.

## บทคัดย่อ

โครงการธนาคารโรงเรียนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ส่งเสริมความตระหนักในการออมของนักเรียน 2) ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 3) ส่งเสริมทักษะชีวิตและการทำงานของนักเรียน โดยความตระหนักในการออมของนักเรียนจะช่วยออมเงินไว้ใช้จ่ายนอกเหนือจากรายจ่ายประจำ และออมเงินไว้ใช้ยามเจ็บป่วยฉุกเฉิน ช่วยสร้างหลักประกันชีวิตในระหว่างยังไม่ได้ทำงานและความมั่นคงด้านการเงิน ให้มีเงินไว้ใช้ในวัยชราไม่เป็นภาระต่อลูกหลานและสังคม เก็บออมเงินไว้ใช้ทางด้านการศึกษาในการนำมาสร้างความรู้ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและสร้างเงินในอนาคต เป็นมรดกให้ลูกหลานและสังคม เป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพหรือเปลี่ยนอาชีพ และเป็นการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน อันประกอบด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีจิตสาธารณะ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ อยู่อย่างพอเพียง และรักความเป็นไทย นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมทักษะชีวิตและการทำงานของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยทักษะความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ทักษะความคิดริเริ่มและการขึ้นนำตนเอง ทักษะการเพิ่มผลผลิต และทักษะความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ โดยในการดำเนินโครงการธนาคารโรงเรียนนี้มี เป้าหมายด้านคุณภาพผู้เรียนตาม วัตถุประสงค์ ทั้ง 3 ด้าน จากแบบสำรวจความคิดเห็น แบบประเมินทักษะ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม กลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจงกับผู้เรียนเจ้าหน้าที่ธนาคาร ผู้เรียนสมาชิกธนาคาร ครู และผู้ปกครอง แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วตีความแปลความหมายข้อมูล และเป้าหมายด้านปริมาณผู้เรียนทุกคน (ร้อยละ 100) เป็นสมาชิกธนาคารโรงเรียนและมีนิสัยรักการออม ดำเนินงานกิจกรรมประกอบด้วย 4 ระยะตามกระบวนการ CBAE Process ดังนี้ **ระยะที่ 1 ระยะการวิพากษ์วิจารณ์วิเคราะห์ การเตรียมการและสร้างความตระหนัก (Criticizing)** รวมถึงการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ และการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน **ระยะที่ 2 ระยะการระดมความคิดและการวางแผนการทำงาน (Brainstorming & Planning)** เป็นระยะนิเทศและวางแผนการทำงานธนาคารโรงเรียนแก่คณะกรรมการดำเนินงาน และการอบรมผู้เรียนในการปฏิบัติงานแต่ละแผนก **ระยะที่ 3 การลงมือปฏิบัติ (Acting)** เป็นระยะการลงมือปฏิบัติงานปีการศึกษา 2562 – 2563 และ**ระยะที่ 4 ระยะการประเมินผลการปฏิบัติงาน (Evaluating)** เป็นการนิเทศติดตามการดำเนินงานและการรายงานสรุปผลการดำเนินงานธนาคารโรงเรียน โครงการนี้ดำเนินการกับนักเรียนในโรงเรียนจันทบูรเบกษาอนุสรณ์ ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ห่างจากตัวเมืองร้อยเอ็ดประมาณ 52 กิโลเมตร ผลการดำเนินโครงการพบว่า **ระยะที่ 1 ระยะการวิพากษ์วิจารณ์วิเคราะห์ การเตรียมการและสร้างความตระหนัก (Criticizing)** โดยการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน พบว่าคณะกรรมการดำเนินงานมี “ความเพียงพอ” มีความพร้อมสำหรับการดำเนินโครงการในทุกปีการศึกษา แต่ความตระหนักในการออม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และทักษะชีวิตและการทำงานของนักเรียนยัง “ไม่เพียงพอ” **ระยะที่ 2 ระยะการระดมความคิดและการวางแผนการทำงาน (Brainstorming & Planning)** เป็นระยะนิเทศและวางแผนการทำงานธนาคารโรงเรียนแก่คณะกรรมการดำเนินงาน และการอบรมผู้เรียนในการปฏิบัติงานแต่ละแผนก พบว่ามี “ความเพียงพอ” พร้อมสำหรับการดำเนินโครงการในทุกปีการศึกษา **ระยะที่ 3 การลงมือปฏิบัติ (Acting)** เป็นระยะการลงมือปฏิบัติงานปีการศึกษา 2562 – 2563 ทั้งการจัดสัปดาห์รักการออม กิจกรรมธนาคารเคลื่อนที่

กิจกรรมมอบรางวัลยอดนักออม กิจกรรมสัมพันธ์ชุมชนและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการปฏิบัติงานธนาคารรับฝาก - ถอน โดยการแบ่งหน้าที่ผู้เรียนรับผิดชอบสลับหมุนเวียนกันทำงานทุกสัปดาห์ จำนวนทั้งหมด 3 ชุดทำงานตลอดปีการศึกษา เปิดทำการวันจันทร์ - ศุกร์ หยุดวันนักขัตฤกษ์ ภาคเช้า เวลา 07.30 – 08.00 น. และพักกลางวัน เวลา 12.00 – 12.30 น. พบว่า จากการทำงานอย่างทุ่มเท ของคณะกรรมการธนาคารโรงเรียนทั้งครูและผู้เรียน ระหว่างปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 โครงการธนาคารโรงเรียนได้มีการรณรงค์การออมทุก ๆ วัน ส่วนบัญชีที่ไม่มี利息เคลื่อนไหวฝาก - ถอนมีการติดตามบัญชีนั้น หากไม่พบเจ้าของบัญชีก็จะดำเนินการปิดบัญชี เป็นการบริการฝากเงินที่สะดวกแก่สมาชิกคิดเป็นร้อยละ 86.99 รองลงมาคือสถานศึกษาที่ยกย่องชมเชยนักเรียนที่ออมเงินเป็นประจำและสม่ำเสมอคิดเป็นร้อยละ 82.53 และธนาคารมีความสะอาด สวยงาม เป็นระเบียบน่าเข้าใช้บริการคิดเป็นร้อยละ 68.15 ส่วนกิจกรรม ที่ควรพัฒนามากขึ้นคือการเผยแพร่องค์ความรู้ทางการเงินและประโยชน์ของการออม ส่งผลให้โครงการธนาคารโรงเรียนได้รับรางวัล ดังนี้ **ปีการศึกษา 2562 โครงการได้รับรางวัล** ยอดเยี่ยม สายสามัญศึกษา การประกวดธนาคารโรงเรียน กิจกรรมส่งเสริมการออม ระดับประเทศ ประจำปี 2562 โรงเรียนได้รับรางวัล สถานศึกษาส่งเสริม Virtual School Bank การประกวดธนาคารโรงเรียน กิจกรรมส่งเสริมการออม ระดับประเทศ ประจำปี 2562 **ปีการศึกษา 2563** โครงการได้รับรางวัลยอดเยี่ยม สายสามัญศึกษา การประกวดธนาคารโรงเรียน กิจกรรมส่งเสริมการออม ระดับประเทศ ประจำปี 2563 ส่งผลให้นักเรียนได้รับรางวัล เด็กและเยาวชนดีเด่นที่น่าชื่อเสียงมาสู่ประเทศชาติ สาขาออมสิน ประจำปี 2563 และ**ระยะที่ 4 ระยะการประเมินผลการปฏิบัติงาน (Evaluating)** เป็นการนิเทศติดตามการดำเนินงานและการรายงานสรุปผลการดำเนินงานธนาคารโรงเรียน มี “ความเพียงพอ” และอยู่ระดับสูง ส่วนการประเมินผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการทั้ง 3 ด้าน (หลังการดำเนินงาน) ได้แก่ ความตระหนักในการออมของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และทักษะชีวิตและการทำงานของผู้เรียนมี “ความเพียงพอ” และอยู่ระดับสูงเช่นกัน

โครงการธนาคารโรงเรียน โรงเรียนจันทร์เบกษาอนุสรณ์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีการกำหนดทิศทางการดำเนินโครงการที่ชัดเจน จริงจัง และมุ่งมั่นเพื่อสร้างเสริมความตระหนักในการออมของผู้เรียน ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และพัฒนาทักษะชีวิตและการทำงานของผู้เรียน ส่งเสริมการออมให้ได้ร้อยละ 100 ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 1,891 คน รวมจำนวน 52 ห้องเรียน ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 124 คน ประจำปีการศึกษา 2562 และ 2563 เพื่อการสร้างวินัยทางการเงิน มุ่งเน้นส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสำนึก ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการออม มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสัมพันธ์กับธนาคารโรงเรียนอื่น ๆ นอกจากนั้นยังเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและปฏิบัติงาน มีการพัฒนาบุคลากรของธนาคารและนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำงาน จัดกิจกรรมเพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการประหยัดและออมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

**คำสำคัญ:** ธนาคารโรงเรียน, ความตระหนักในการออม, คุณลักษณะอันพึงประสงค์, ทักษะชีวิตและการทำงาน, CBAE Process